

Lähdeviitteet ja -luettelo

päivitetty 30.8.2019

Yliopistopedagogiikka-lehti soveltaa lähdeviitteissä ja lähdeluettelossa American Psychological Associationin (APA) kirjoittajaohjeita (The Publication Manual of the American Psychological Association; tarkennukset ja korjaukset painettuun versioon sivulla <http://apastyle.apa.org/>). Suomeksi APA-ohjeita löytyy muun muassa Psykologia-lehden verkkosivulta (ks. <http://www.psykologia.fi/kirjoittajille/yleiset-ohjeet-kirjoittajille>).

Lyhenteistä

- Lyhenteissä käytetään APAn ohjeista poiketen suomen kielen lyhenteitä.
- Lyhenteet merkitään suomen kieliopin mukaisesti: ks. (EI kts.), esim., mm., vrt., ym. (EI et al.), jne., tms., yms., ts., toim. (EI Eds.)
- Tekstissä ei suositella lyhenteiden esim. ja mm. käyttöä, vaan ne kirjoitetaan kokonaisin sanoin. Lyhenteitä voi käyttää sulkeiden sisässä.
- Lyhenteet ks. ja vrt. määrittävät viittauksen luonnetta: ks. = katso, tarkemmin; vrt. = kuitenkin, ainakin osin, poikkeava tieto.
- Lyhenteitä mt., emt. tai mts. ei käytetä, vaan lähde toistetaan joka kerta.

Tekstin sisäisissä lähdeviitteissä sekä lähdeluettelossa käytetään suomen kieliopin mukaisia lyhenteitä. Huomaathan siis, että lähdeluetteloa laatiessa englanninkieliset lyhenteet suomennetaan. Esimerkiksi:

toim. (EI "Eds.")

Teoksessa (EI "In")

s. (EI "pp.")

Erilaisten merkkien käytöstä

- Pistettä ei käytetä otsikoiden eikä asiasanojen lopussa.
- Tieteellisessä tekstissä vinoviivan käyttöä ei suositella (ja/tai voidaan korvata jommallakummalla vaihtoehdolla).
- Prosenttimerkkiä käytettäessä luvun ja merkin väliin tulee tyhjä väli. Prosenttimerkkiä voi käyttää suluissa, mutta tekstissä sana kirjoitetaan auki.
- Sijapäätte liitetään prosenttimerkkiin kaksoispisteen avulla – mieluummin kuitenkin sanallisesti ilmaisten.
- Desimaalit merkitään pilkulla.

Viittausesimerkkejä ja -ohjeita

- Tekstiviitteissä kirjoittajan nimen ja teoksen ilmestymisvuoden väliin kirjoitetaan pilkku.
- Yhden kirjoittajan viite merkitään tekstin sisällä seuraavasti:

Marton (1994) osoitti, että – –.

Xxxxxxxxxxxxxx (Marton, 1994).

Xxxxxxxxxx. Xxxxxxxxxx. (Marton, 1994.)

- Saman kirjoittajan eri teoksiin viitattaessa teokset luetellaan aikajärjestyksessä alkaen vanhimmasta ja erotetaan toisistaan pilkulla (Swain, 2003, 2004). Saman vuoden julkaisut erotellaan pienin kirjaimin a, b, c jne. (Simola, 2004a, 2004b).
- Kahden kirjoittajan viite:

Jos kirjoituksella on kaksi tekijää, molemmat mainitaan viitteessä. Tekstissä käytetään *ja*-sanaa, suluissa &-merkkiä.

Goman ja Perttula (1999) toteavat – –.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta – – (Goman & Perttula, 1999).

- Jos kirjoituksella on kolmesta viiteen kirjoittajaa, kaikki kirjoittajat mainitaan ensimmäisellä viittauskerralla. Toisella viittauskerralla viite lyhennetään.

1. maininta auki kirjoitettuna: Kniivilä, Lindholm-Yläne ja Mäntynen (2017) toteavat – –.

Seuraavat maininnat auki kirjoitettuna: Kniivilä ja kollegat (2017) toteavat – –.

1. maininta suluissa: (Kniivilä, Lindholm-Yläne & Mäntynen, 2017)

Seuraavat maininnat suluissa: (Kniivilä ym., 2017)

- Kun teoksella on kuusi kirjoittajaa tai enemmän, lähdeviitteeseen kirjoitetaan sulkuihin ensimmäisen kirjoittajan nimi ja lyhenne "ym." tai tekstissä ensimmäisen kirjoittajan nimi ja maininta "kollegat".

Marton ja kollegat (1993) – –.

(Marton ym., 1993)

- Jos teoksen nimessä on otsikko ja alaotsikko, niiden välissä käytetään kaksoispistettä (paitsi, jos teoksessa on käytetty jotain muuta välimerkkiä).

- Sivunumerot merkitään tekstiviitteeseen silloin, kun viittaus on suora lainaus, viittaus taulukkoon, kuvioon tai muuhun sellaiseen tietoon, joka **voidaan selvästi paikantaa viitattavan teoksen tietyille sivulle**. APAn ohjeista poiketen sivu-sanan lyhennettä ei käytetä viitteessä.

(Manninen, 2004, 200)

- Sivunumerot merkitään APA-ohjeiden mukaisesti lähdeluettelossa, kun kyseessä on luku toimitetussa teoksessa tai artikkelin sivunumerot lehdessä.

Scardamalia, M. & Bereiter, C. (2003). Knowledge building. Teoksessa J. W. Guthrie (toim.), *Encyclopedia of education* (2. painos, s. 1370–1373). New York: MacMillan Reference.

Blair, A., Wyburn-Powell, A., Goodwin, M. & Shields, S. (2014). Can dialogue help to improve feedback on examinations? *Studies in Higher Education*, 39(6), 1039–1054. Saatavilla <https://doi.org/10.1080/03075079.2013.777404>

- Viittaukset useisiin (eri tekijöiden) lähteisiin järjestetään **aakkosjärjestykseen** ja erotetaan toisistaan puolipisteellä. Mikäli useammalla kirjoittajalla on sama sukunimi, heidät erotetaan etunimen alkukirjaimella toisistaan.

(Lindblom-Yläne & Nevgi, 2003; Tynjälä, 1999b)

- Jos teoksen kirjoittajaa ei ole mainittu, viitataan joko teoksen tai sen julkaisijayhteisön nimeen:

– – koulujen määrä (Suomen tilastollinen vuosikirja, 2000)

(Opetushallitus, 2005)

- On syytä välttää toissijaisia, niin sanottuja toisen käden lähteitä, joissa on referoitu alkuperäisen julkaisun tai tutkimuksen tietoja. Jos alkuperäislähdettä ei kuitenkaan ole saatavilla ja joudutaan turvautumaan toisen käden tietoon, tekstiin merkitään näkyviin, kenen ajatuksista on kyse ja tekstiviitteeksi käytetty toissijainen lähde. Molemmat lähteet on mainittava lähdeluettelossa. Esimerkki tällaisesta tekstin sisäisestä viitteestä:

Kuhlthau (2004) on tutkinut tiedonhankinnan prosesseja (Tanni, 2008, 98) – –.

- Sanomalehtiartikkelista mainitaan kirjoittajatietojen lisäksi lehden osa ja sivunumero, jos ne ovat tiedossa. Verkossa julkaistuihin artikkeleihin liitetään lähdeluettelossa verkko-osoite.

Valtanen, M. (19.8.2019). Lisäpalkka ei purrut opettajapulaan. *Helsingin Sanomat*, s. A6–A7.

(Valtanen, 2019)

Tammi, S. (14.8.2019). Ylioppilaskokeen voi jatkossa uusia vaikka 20 vuotta lakkiaisten jälkeen: ovatko arvosanat entistä tiukemmassa, jos tuhannet uusivat? *Helsingin Sanomat*. Saatavilla <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006203570.html>

(Tammi, 2019)

- Hyvin vanhoihin teoksiin viitattaessa käytetään suomennoksen tai käännöksen julkaisuvuotta, esimerkiksi:

Aristoteles (suom. 1931)

- Jos teoksen alkuperäinen julkaisuvuosi on tiedossa, se merkitään viitteeseen seuraavasti:

James (1890/1983) on todennut, että – –.

- Blogi

Rahmel, P. (2019). Narratiivisuutta pedagogiikkaan [blogikirjoitus]. Saatavilla <https://blogit.metropolia.fi/hiilta-ja-timanttia/2019/06/03/narratiivisuutta-pedagogiikkaan/>

(Rahmel, 2019)

- Video ja Youtube-video

Koskinen, P. [Opi fysiikkaa]. (11.4.2018). Harjoitustehtävien ruotiminen [video]. Saatavilla <https://youtu.be/L2RhpAihG1Y>

(Koskinen, 2018)

ProQuestRefWorks. (8.1.2013). Legacy RefWorks Write-N-Cite 4: Installing & Logging In [video]. Saatavilla https://youtu.be/IL_OyAJLpPI

(ProQuestRefWorks, 2013)

- Väitöskirja, pro gradu, muu opinnäyte

Töytäri, A. (2019). *Näkökulmia ammattikorkeakouluopettajan oppimiseen ja osaamishaasteisiin* (väitöskirja). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7811-2>

(Töytäri, 2019)

Määttänen, T.-T. (2019). *Opettajan ja kahdeksaluokkalaisten oppilaiden käsityksiä kirjoittamisen opetuksesta äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineessa* (pro gradu). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201907053582>

(Määttänen, 2019)

Huom. APA-ohjeistuksen mukaan opinnäytteen yhteydessä ei mainita julkaisusarjaa tai kokoelman nimeä, vaan ainoastaan julkaisija ja verkko-osoite, jos sellainen on tiedossa.

- Sähköisistä lähteistä mainitaan yleistietojen (kirjoittaja, sivuston, teoksen tai artikkelin nimi) ohella tarkka verkko-osoite (DOI, URN tai saatavilla oleva verkko-osoite).

Laitinen, H. (2018). *Nuorten, valtion vai markkinoiden asialla? Nuorisjärjestöjen hybridit toimintalogiikat* (väitöskirja). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7586-9>

- Verkkosivuun viitataan kirjoittajan nimellä, joka on mainittu kyseisellä sivulla kirjoituksen kohdalla. Jos kirjoittajaa ei ole tiedossa, voidaan sivustoon viitata sivuston, yrityksen tai brändin nimellä. Lähdeluettelossa sulkeisiin merkitään kirjoituksen päiväys. **Jos kirjoitukseen ei ole merkitty kirjoituspäivämäärää, merkitään sulkeisiin APA-ohjeista poiketen viittauspäivämäärä.** Vaihtoehtoisesti voi käyttää merkintää ”päiväämätön” (EI n.d.). Viitteen loppuun merkitään ”Saatavilla” ja verkko-osoite. Lähdeviitteeseen merkitään kirjoituksen tai sivun otsikko (vrt. kirjan otsikko tai kirjan luvun otsikko). Tekstiviitteessä mainitaan kirjoittajan tai sivuston nimi, jolla viite löytyy lähdeluettelosta sekä vuosiluku (ei koko viittauspäivämäärää).

Google. (25.5.2018). Google privacy policy. Saatavilla <https://policies.google.com/privacy?hl=en>

(Google, 2018)

(Google, päiväämätön)

Jos saman sivuston / brändin nimelle tulee useampia eri viittauksia, viittaukset erotetaan, kuten saman kirjoittajan teokset (vuosiluvulla ja tarvittaessa a, b, c -merkinnöillä). Jokaiseen viitteeseen merkitään kyseisen sivun tai kirjoituksen otsikko. Esimerkiksi:

Google. (25.10.2017). Google terms of service. Saatavilla <https://policies.google.com/terms?hl=en>

Google. (25.5.2018). Google privacy policy. Saatavilla <https://policies.google.com/privacy?hl=en>

(Google, 2017, 2018)

- Lähdeluettelo otsikoidaan sanalla ”Lähteet”.

- Tekstiviitteen tulee vastata lähdeluettelon viitettä. Tekstissä viitattujen lähteiden tulee esiintyä täydellisinä lähdeluettelossa. Poikkeuksen tekevät henkilökohtaiset kommunikaatiot (esim. haastattelut, tiedonannot, sähköpostiviestit, puhelinkeskustelut) ja muistiinpanot, jotka merkitään vain tekstin sisäisiin lähdeviitteisiin, mutta ei lähdeluetteloon.
- Otsikoiden sisällä ei käytetä isoja kirjaimia.
- &-merkin jälkeen ei tule pilkkua.
- Kirjojen ja lehtien nimet kursivoidaan. Tieteelliseen artikkeliin viitatessa myös volyymi kursivoidaan, eikä volyymin ja numeron välissä ole välilyöntiä. Kun viitataan lukuun teoksessa, kursivoidaan teoksen nimi.

Brown, G. T. L. (2011). Teachers' conceptions of assessment: comparing primary and secondary teachers in New Zealand. *Assessment Matters*, 3, 45–70.

Creswell, J. W. (2011). Controversies in mixed methods research. Teoksessa N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (toim.), *The Sage handbook of qualitative research* (4. painos, s. 269–283). Thousand Oaks: SAGE.

Paavola, S. & Hakkarainen, K. (2005). The knowledge creation metaphor – An emergent epistemological approach to learning. *Science & Education*, 14(6), 535–557. Saatavilla <https://doi.org/10.1007/s11191-004-5157-0>

Yan, J. & Huizhong, Y. (2006). The English proficiency of college and university students in China: As reflected in the CET. *Language, Culture and Curriculum*, 19(1), 21–36. Saatavilla <https://doi.org/10.1080/07908310608668752>

- Jos lähde on hyväksytty julkaistavaksi, mutta ei vielä ilmestynyt, lähdeluetteloon merkitään julkaisuvuoden tilalle sulkuihin sana ”painossa”. Jos lähde ilmestyy vain verkossa, merkitään sulkuihin ”julkaisuprosessissa” tai ”hyväksytty julkaistavaksi”.
- Jos vierasperäisen nimen etuliite kirjoitetaan isolla kirjaimella, se aakkostetaan sen mukaan.
- Suomentajat mainitaan muodossa:

Suom. T. Virtanen.

Kirjoittaja, A. (2019). *Teoksen otsikko* (Suom. A. Suomentaja). Paikka: Julkaisija.

- Kustannustiedot merkitään APAn ohjeiden mukaan. Kustannustiedoissa mainitaan kustantajan kotipaikka ja kustantajan nimi, ei painopaikkaa ja painotalon nimeä.

Kirjoittaja, A. (2018). *Teoksen otsikko*. Paikka: Julkaisija.

Helsinki: Otava.

Kustantajan jälkeen voidaan merkitä DOI tai pysyvä verkko-osoite (URN, URI), kun kyseessä on sähköinen teos.

Kirjoittaja, A. (2018). *Teoksen otsikko*. Paikka: Julkaisija. Saatavilla <http://xxxxxxxxxxxxxx>

Kirjoittaja, A. (2018). *Teoksen otsikko*. Paikka: Julkaisija. doi:xxxxxx

- Kaikki lähteet merkitään samaan luetteloon. Erillisiä laki-, arkisto- tai julkaisemattomien lähteiden luetteloita ei käytetä. Poikkeuksena ovat tutkimuksen aineistona käytettyjen kirjallisten aineistojen luettelot esimerkiksi oppikirjatutkimuksessa.
- **Huom.! Epätäydellinen tai huonosti tehty lähdeluettelo palautetaan kirjoittajalle korjattavaksi.**

Lähdeluetteloesimerkki

Lähteet

Aaltola, J. & Suortamo, M. (toim.). (1995). *Yliopisto-opetus: korkeakoulupedagogiikan haasteita*. Helsinki: WSOY.

Ferguson, P. (2011). Student perceptions of quality feedback in teacher education. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36(1), 51–62. Saatavilla <https://doi.org/10.1080/02602930903197883>

Ikonen, L. (2000). *Ammattikorkeakoulusta asiantuntijaksi? Opiskelijoiden ajatuksia asiantuntijaksi kehittämisestä (pro gradu)*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-2000886590>

Nurmi, K. (2001). Koulutus- ja työmarkkinoiden eriarvoistavat sukupuolijaot. Teoksessa A. Jauhiainen, R. Rinne & J. Tähtinen (toim.), *Koulutuspolitiikka Suomessa ja ylikansalliset mallit* (s. 205–225). Helsinki: Suomen Kasvatus-tieteellinen seura.

Palmer, P. J. (1998). *The courage to teach: exploring the inner landscape of a teacher's life*. San Francisco: Jossey-Bass.

Pearson, M. & Brew, A. (2002). Research training and supervision development. *Studies in Higher Education*, 27(2), 135–150. Saatavilla <https://doi.org/10.1080/03075070220119986c>

Käsikirjoitusten lähettäminen

Käsikirjoitukset ja muut liitteet lähetetään sähköpostin liitetiedostoina toimittajalle osoitteeseen yliopistopedagogiikka@jyu.fi. Lisätietoja ohjeista ja lehdestä saa toimittajalta sähköpostitse tai numerosta 040 835 3976.